

Pamäťový zmizík nie len Jána Mazáka

Publikované: 07. 11. 2023, <http://www.pravnelisty.sk/>

Marcela Kosová

Mgr. Marcela Kosová,
sudkyňa Krajského súdu v Bratislave, členka Súdnej rady SR

Pamäťový zmizík nie len Jána Mazáka

Vláda Slovenskej republiky dňa 02.11.2023 odvolala troch členov súdnej rady a dňom 03.11.2023 vymenovala troch nových. V súdnej rade má totiž vláda, parlament a prezident po troch svojich nominantov. Ďalších deväť členov súdnej rady volia sudcovia. Dozvedel sa o tom každý, aj ten, kto doposiaľ ani netušil, že nejaká súdna rada existuje. Mohli sme si prečítať, že sa tým rúca právny štát, že ide o čistky a tak.

Ozval sa aj Ján Mazák, aktuálny predseda súdnej rady a „prognostik“, ktorý zastupuje v súdnej rade predchádzajúci parlament. Zvolený bol do súdnej rady dňom 23.04.2020. V denníku N dňa 06.11.2023 o 17.03 hod. vyšiel jeho článok pod názvom „Čistky v súdnej rade, pohľad do histórie, horúca súčasnosť a slovo do budúcnosti.“

Ján Mazák dal aj niečo „z osobnej histórie“ i napísal, že sprvu odmietol kandidovať do súdnej rady, poznajúc zjednocujúci výklad Ústavného súdu zo septembra 2018, podľa ktorého nie je možné skrátiť funkčné obdobie členovi súdnej rady. Situácia sa, ako píše, zmenila, keď mu oznámili, že členovia nominovaní vládou a Národnou radou sa vzdali funkcie v súdnej rade. Súhlasil teda s kandidatúrou.

Celý článok Jána Mazáka tu

<https://dennikn.sk/3663324/cistky-v-sudnej-rade-pohlad-do-historie-horuca-sucasnost-a-slovo-o-buducnosti/?ref=list>

My pamätníci bez selektívnej pamäti však vieme, ako to vtedy bolo. Ján Mazák má totiž tú smolu, že som zvolenou členkou súdnej rady sudcami s prestávkou troch mesiacov od júna 2017. Prezidentka Slovenskej republiky vymenovala po parlamentných voľbách v roku 2020 novú vládu v sobotu, 21.03.2020. Mária Kolíková, ešte skôr, ako bola vymenovaná vtedajšia vláda, obtelefonovala nominantov vlády a parlamentu. Ako títo členovia súdnej rady verejne komunikovali, dôvodom ich vzdania sa bola skutočnosť, že Mária Kolíková poverená „koaličnou radou“ (keďže vláda ešte nebola vymenovaná) im telefonicky oznámila, že všetky strany vládnej koalície sa vyjadrili, že nemajú ich dôveru. Vtedajšia nová členka vlády pani Remišová na tlačovej konferencii uviedla, že vláda začali tým, že začali „čistiť“ súdnu radu. A všetci tleskali.

Nastal ale problém, podľa zákona o súdnej rade (vtedy platného), v prípade, ak sa člen súdnej rady vzdá členstva, mandát mu zanikne uplynutím dvoch kalendárnych mesiacov od doručenia oznámenia predsedovi súdnej rady. A to pri čistení nehralo do karát vtedajšej vládnej garnitúre. Takže čo urobila pani Kolíková? Požiadala všetkých týchto členov, aby sa ďalších zasadnutí už nezúčastňovali. Nie len to. Bol zmenený aj zákon o súdnej rade (§ 26 ods. 2), podľa ktorého, pokiaľ člen súdnej rady písomne oznámi vzdanie sa funkcie člena súdnej rady predsedovi

súdnej rady, funkcia mu zaniká dňom nesledujúcim po dni doručenia oznámenia predsedovi súdnej rady. Istota je istota, že. Už dňom 23.04.2020 boli zvolení noví členovia súdnej rady za parlament, vrátane Jána Mazáka. V nedeľu, 26.04.2020 boli vymenovaní dvaja členovia súdnej rady za vládu a následne aj tretia členka. Katarína Javorčíková. Bývalá sudkyňa, ktorá sa tejto funkcie vzdala, ako sama uviedla preto, lebo bola oslovená vládou na post členky súdnej rady. Toto sa udialo mesiac po vzdaní sa predchádzajúcich členov. Zabudnite na dva mesiace, tie sa zo zákona vytratili.

Pod'me ešte viac do histórie

Toto nestačilo. Tak sa zmenila ústava, bleskurýchle. A bola aj pani prezidentkou podpísaná. Zmena nastala ústavným zákonom č. 422/2020 Z.z. zo dňa 09.12.2020 účinným od 01.01.2021. Spôsob jej prijatia nemusím pripomínať, vtedy mala ešte vtedajšia vládna moc ústavnú väčšinu. Kto ako hlasoval si môžete pozrieť na stránke parlamentu. **Ústava teda obsahuje, že predsedu, podpredsedu a člena súdnej rady Slovenskej republiky možno pred uplynutím funkčného obdobia kedykoľvek odvolať** (čl. 141a ods. 5). Bodka. A zároveň sa „dalo“ do ústavy, že Ústavný súd nerozhoduje o súlade ústavného zákona s ústavou (čl. 125 ods. 4).

Ján Mazák, ako predseda súdnej rady mal možnosť takúto zmenu napadnúť na ústavnom súde. Neurobil to. Viac k tomu sa dočítate na záver tohoto textu.

Dňa 23.03.2020 napísal v Denníku Postoj článok pod názvom „Ústavný súd bráni odvolaniu členov súdnej rady. V rozpore s ústavou.“ Kritizuje v ňom ústavný súd a píše:

„Väčšina pléna bez bázne a hany zrušila uznesením PLz. ÚS 2/2018 časti konkrétnych článkov ústavy. V článkoch 86, 102 a 119 ústavy sa ustanovuje, že národná rada, prezident a vláda môžu odvolať člena súdnej rady. Toto oprávnenie najvyšších ústavných orgánov ústavný súd de facto, aj keď nie de iure, zrušil sporným stanoviskom. **Napriek výslovnej kompetencii odvolať člena súdnej rady došlo k tomu, že toto oprávnenie zostáva od roku 2018 len na papieri, nedá sa kvôli rozhodnutiu ústavného súdu vykonať alebo použiť.**“

To nie je všetko, Ján Mazák nám vtedy napísal, že existuje spôsob, ako sa brániť zjavnému prekročeniu právomoci ústavného súdu, keďže „sporné stanovisko“ podľa neho nemá potrebnú legitimitu na to, aby sa vynucovalo jeho implementovanie do súdnej praxe. Dokonca **sme sa dozvedeli, prečo treba rýchlo veci zmeniť** a tým vyslať nehodnému ústavnému súdu silný signál, lebo „razantný postup vo veci členov súdnej rady zabetónovaných v ich funkciách nelegitímnym uznesením pléna ústavného súdu by bol silným signálom. **Potvrdením toho, že v krajine vládne ten, kto vyhral voľby** a nie ten, kto v roku 2018 dokázal presvedčiť väčšinu pléna ústavného súdu, aby v jeho prospech zrušil časť ústavy s jediným účelom. Udržať si kontrolu nad súdnou radou a justíciou aj po strate moci.“

Chápate? **Ján Mazák v roku 2020 volal po tom, aby súdnu radu „kontroloval“ víťaz volieb. A ešte niečo. „Vymyslel“ ako to urobiť, aby sa členovia dali odvolať. Napísal totiž, že „dalo by sa zvážiť vložiť do ústavy alebo do zákona o súdnej rade „doplnok“. Prezident, národná rada a vláda môžu odvolať člena súdnej rady kedykoľvek aj pred uplynutím funkčného obdobia**“.

Nepripomína Vám to zmenu ústavy v roku 2020 vtedajšou vládnu mocou, ktorú zastupuje Ján Mazák v súdnej rade? Tú zmenu, ktorá umožnila odvolať členov súdnej rady? To, čo teraz kritizuje Ján Mazák.

Dnes je všetko inak a pamäť je selektívna

V článku zo včera, však Ján Mazák píše: „V právnom štáte by sa ochrana základných práv, a tým aj právo člena súdnej rady na dokončenie celého funkčného obdobia, mala uprednostniť pred ústavnou normou, ktorá upravuje odvolanie člena súdnej rady kedykoľvek a bola a je kritizovaná sprava, zľava aj z úrovne Európskej únie.“ Alebo „**členovia súdnej rady sú nominovaní na päťročné funkčné obdobie. Vlády a parlamenty sa menia spravidla po štyroch rokoch, zavše, ako sme toho svedkami, aj častejšie. Z toho plynie, že členovia súdnej rady by mali pôsobiť aj po zmenách mocenských pomerov bez ohľadu na to, že boli nominovaní inou vládou alebo parlamentom v inom zložení**“. Tomu sa hovorí názorový kotrmelec alebo, mám vlastný názor, ale nesúhlasím s ním.

Celý článok Jána Mazáka z roku 2020 tu

<https://www.postoj.sk/52911/ustavny-sud-brani-odvolaniu-clenov-sudnej-rady-v-rozpore-s-ustavou>

Jún 2014 a prezident Andrej Kiska

Prezident Andrej Kiska bol zvolený dňa 29.03.2014 a inaugurovaný do úradu dňa 15.06.2014. Tri dni na to, dňa 18.06.2014 odvolal troch členov súdnej rady, ktorí zastupovali v súdnej rade prezidenta, a vymenoval nových. Verejne v médiách uviedol, že novo vymenovaní členovia majú podobné názory na voľbu predsedu NS SR, zhodujú sa na osobnostných a profesionálnych kritériách. Ale zároveň uviedol, že budú funkciu vykonávať nezávisle. Nuž... Voľba na predsedu najvyššieho súdu bola vyhlásená len deň pred tým, teda 17.06.2014. Len pripomínam, že poradcom prezidenta Andreja Kisku bol Ján Mazák.

Nájdite rozdiely

V čase, keď Andrej Kiska odvolal troch členov súdnej rady (mimochodom nebol prvý, urobila to už predtým aj „Radičovej“ vláda či „Ficova“ vláda), ústava v čl. 141a nám hovorila, že ďalšími členmi súdnej rady (vtedy bol jej predsedom automaticky predseda NS SR) sú **ôsmi sudcovia, ktorých volia a odvolávajú sudcovia Slovenskej republiky, traja členovia, ktorých volí a odvoláva Národná rada Slovenskej republiky, traja členovia, ktorých vymenúva a odvoláva prezident Slovenskej republiky, traja členovia, ktorých vymenúva a odvoláva vláda Slovenskej republiky**.

Aktuálne nám ústava v rovnakom článku hovorí, že predsedu, podpredsedu a člena súdnej rady Slovenskej republiky možno pred uplynutím funkčného obdobia kedykoľvek **odvolať**.

Rozdiel? Andrej Kiska bol tri dni vo funkcii prezidenta a konal podľa ústavy, aktuálna vládna koalícia zhruba týždeň po vymenovaní vlády konala podľa ústavy. Mediálna smršť teraz, ticho a nulová kritika vtedy, to je ten rozdiel vážení. Vtedy nebol ohrozený právny štát? Vtedy nešlo o čistky ale očistu?

Poznámka na záver

Združenie sudcov Slovenska 04.07.2022 oslovilo predsedu Súdnej rady SR Jána Mazáka, ako subjekt oprávnený iniciovať konanie podľa čl. 125 ústavy s podnetom, aby na ochranu ústavnej a zákonnej pôsobnosti ústavného orgánu, na čele ktorého stojí, uplatnil právomoc podľa čl. 130 ods. 1 písm. f) ústavy a podal ústavnému súdu návrh na začatie konania, okrem iného aj čl. 141a ústavy (možnosť odvolať členov súdnej rady kedykoľvek). Toto oprávnenie má len predseda

súdnej rady, nie celá súdna rada. Ján Mazák neurobil nič. Hoci v článku včera na denníku N napísal aj, že „dôvodová správa k slovu „kedykoľvek“ síce uvádza, že znamená aj bez udania dôvodov, to je však v príkrom rozpore s princípom na dobrú správu vecí verejných“. Pripomeniem, Ján Mazák sám v roku 2020 navrhoval zmeniť ústavu tak, že by mala obsahovať, že prezident, národná rada a vláda môžu **odvolať člena súdnej rady kedykoľvek** aj pred uplynutím funkčného obdobia.

Teraz píše, že takáto destabilizácia ústavného orgánu, ktorý je považovaný za akúsi „vládu súdnictva“, povedie k jeho značnému oslabeniu, zníženiu efektívnosti výkonu jeho právomocí a odsunutiu na perifériu inštitucionálneho usporiadania ústavných orgánov.“

Kocúrkovo? Nie, slovenská realita.